

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

- เพื่อศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร
- เพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามตัวแปรเพศ เกรดเฉลี่ย รายได้ของบิดามารดา และลำดับการเกิด

สมมุติฐานการวิจัย

- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเพศต่างกัน มีสุขภาพจิตแตกต่างกัน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีรายได้ของบิดามารดาต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประดิษฐ์ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งประกอบด้วยอำเภอเมือง อำเภอพวนกระต่าย อำเภอไทรโยค อำเภอคลองลาน อำเภอท่าภูรี อำเภอชุมแพ อำเภอไชยวัฒนา อำเภอคลองลาน อำเภอสารคาม อำเภอเมืองสระบุรี จำนวน 1,735 คน ทรายทองวัฒนา อำเภอคลองลาน อำเภอสารคาม อำเภอเมืองสระบุรี กิ่ง อ.ปางศิลาทอง กิ่ง อ.บึงสามัคคี อำเภอชาญวราห์ลักษณ์ และกิ่ง อ.ไกสัมพันธ์ จำนวน 370 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประดิษฐ์ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 จำนวน 370 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสำรวจสุขภาพจิตของนักเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปรับปรุงโดย ละ เอียด ชูบรรยง (2521 : 9 - 11)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำจดหมายแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากสำนักงานการประดิษฐ์ศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเก็บข้อมูลโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 370 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 365 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.65

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร สรุปผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร มีระดับสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ด้านการย้ำคิดย้ำทำ ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ด้านความซึมเศร้า ด้านความวิตกกังวล ด้านความโกรธ ก้าวร้าว ทำลาย ด้านความกลัว โดยปราศจากเหตุผล ด้านความหวาดระแวงและด้านโรคจิต ในด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่นนั้น พบว่าระดับสุขภาพจิตมีแนวโน้มค่อนข้างสูง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ รายได้ของบิดามารดา เกรด และลำดับการเกิด สรุปผลได้ดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ระหว่าง เพศชายและ เพศหญิง มีระดับสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านการย้ำคิดย้ำทำ ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ด้านความซึมเศร้า ด้านความวิตกกังวล ด้านความโกรธ ก้าวร้าว ทำลาย ด้านความกลัวโดยปราศจากเหตุผลและด้านความหวาดระแวง

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ระหว่าง เพศชายและ เพศหญิง ที่บิดามารดาไม่รายได้ต่างกันมีระดับสุขภาพจิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ด้านความซึมเศร้า และด้านความกลัวโดยปราศจากเหตุผล

3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกันของสุขภาพจิตของด้านต่าง ๆ แต่จะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางด้าน ดังนี้

3.1 ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น โดยแตกต่างกัน 2 ถึง ได้แก่ คู่ที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 กับนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00 – 2.99 และคู่ที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 กับนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00 – 4.00

3.2 ด้านความโกรธ ก้าวร้าว ทำลาย โดยแตกต่างกัน 2 ถึง ได้แก่ คู่ที่ 1 ระหว่างนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 กับนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00 – 2.99 และคู่ที่ 2 ระหว่างนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.00 – 2.99 กับนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 3.00 – 4.00

4. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณีตศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีลำดับการเกิดแตกต่างกันมีสุขภาพจิตแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณีตศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรมีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมยูรี ดวงดี (2537 : 90) ซึ่งทำการวิจัยเบริญเทียบสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประณีตศึกษาแห่งชาติ และกรมสามัญศึกษา อําเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประณีตศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และกรมสามัญศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีสุขภาพจิตอยู่ในระดับปกติทุกด้าน และจากผลการวิจัยของอรัญญา จันทร์ดุ๊ง (2536 : 63) ที่ได้วิจัยสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสุขภาพจิตในระดับปกติทุกด้าน จิราภรณ์ เออมเอี้ยม (2536 : 85 – 86) ได้ทำการวิจัยสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสุขภาพจิตในระดับปกติทุกด้าน เช่นกัน

2. จากการเปรียบเทียบระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามเพศ รายได้ของบิดามารดา เกรด และลำดับการเกิด พบว่า

2.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเพศต่างกัน มีสุขภาพจิตต่างกันในด้านการย้ำคิดย้ำทำ ด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ด้านความซึมเศร้า ด้านความวิตกกังวล ด้านความโกรธ ก้าวร้าว ทำลาย ด้านความกลัวโดยปราศจากเหตุผล และด้านความหวาดระแวง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประพุทธิ์ เรียรสิทธิพร (2534 : 83) พบว่า สุขภาพจิตของนักศึกษาก่อโรงเรียนสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประภาคทางไกล จังหวัดสุโขทัย ระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีระดับสุขภาพจิตต่างกัน ส่วนผลการวิจัยของ เพ็ญทิวา นรินทรากุร ณ อยุธยา (2533 : 67 – 68) พบว่า สุขภาพจิตของนิสิตโควตาเพศชายและเพศหญิงแตกต่างกัน ในด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น และด้านความกลัวโดยปราศจากเหตุผล อาจเป็นเพราะนิสิตชายและนิสิตหญิงมีความกล้าต่างกัน และมาจากสถานศึกษาที่ต่างกัน

2.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่บิดามารดาไม่รายได้ต่างกัน มีระดับสุขภาพจิตต่างกันในด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย ด้านความซึมเศร้า และด้านความกลัวโดยปราศจากเหตุผล ทั้งนี้เนื่องจากบุตรหาที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำ ทำให้บิดามารดาต้องออกทำงานให้มากกว่าเดิม เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวจึงเป็นผลให้ครอบครัวขาดความอบอุ่น ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีบุญพาทางอารมณ์ ทำให้ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และนักเรียนในยุคนี้เป็นวัยที่กำลังเข้าสู่วัยรุ่น เมื่อเกิดสิ่งผิดปกติที่บุตรร่างกายอ่อนเนื่องมาจากการทางด้านร่างกาย อาจก่อความวิตกกังวลและความว้าวุ่นใจให้กับตัวเด็ก และขาดผู้ดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

2.3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประณมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่มีเกรดต่างกัน มีระดับสุขภาพจิตต่างกันในด้านความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ด้านความโกรธ ก้าวร้าว ทำลาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากการที่นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ เกิดความวิตกกังวล อายและไม่ต้องการพูดคุยกับเพื่อน ๆ และอาจแสดง

การก้าวร้าวต่อเพื่อนเพื่อปิดบังผลการเรียนของตนเองหรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ

2.4 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนพยายามโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชรที่มีล่าดับการเกิดต่างกัน มีระดับสุขภาพจิตไม่แตกต่างกันในทุกด้าน แสดงว่าล่าดับการเกิดไม่มีผลต่อระดับสุขภาพจิต นั่นคือนักเรียนไม่ว่าจะเป็นบุตรคนที่เท่าไรของครอบครัวก็ตามไม่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนในทุกด้าน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียน เพื่อค่อยให้ความช่วยเหลือและหาวิธีป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสภาวะจิตใจของนักเรียน ที่ไม่ปกติ
2. ควรมีการให้ความรู้แก่นักเรียน ผู้ปกครองและคณะครุ เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพจิตและดำเนินโครงการส่งเสริมการมีสุขภาพจิตที่ดีให้กับนักเรียน
3. ควรนำผลการวิจัยให้ฝ่ายบริการแนะแนวของโรงเรียนเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดเตรียมกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหา เกี่ยวกับสุขภาพจิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยสุขภาพจิตของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยทำการวิจัยแยกระดับชั้น
2. ควรมีการวิจัยสุขภาพจิตของนักเรียน โดยหาบจัดที่เป็นสาเหตุของการทำให้เกิดความผิดปกติของสุขภาพจิต
3. ควรมีการศึกษาวิจัยสุขภาพจิตของนักเรียนโดยขยายขอบเขตของการวิจัยให้มากขึ้น เช่น ขยาย เป็นระดับเขตการศึกษา ระดับภาค เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้มากขึ้น